

Innst. S. nr. 197

(2005-2006)

Innstilling til Stortinget fra arbeids- og sosialkomiteen

St.meld. nr. 12 (2005-2006)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten

Til Stortinget

MELDINGENS HOVEDINNHOOLD

Stortinget ba i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 7 (2001-2002) om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten, jf. Innst. S. nr. 169 (2001-2002), om at det skulle fremlegges en melding om HMS-tilstanden i petroleumssektoren hvert fjerde år.

Helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten er forankret i åtte lover og dekker hensynet til mennesker, miljø og økonomiske verdier. Stortingsmeldingen er i all hovedsak rettet inn mot områdene sikkerhet og arbeidsmiljø. Øvrige spørsmål knyttet til ytre miljø, herunder forurensningsspørsmål, vil i svært liten grad bli omtalt i meldingen.

Innledningsvis i meldingen blir det redegjort for:

- Sentrale forutsetninger for HMS i petroleumsvirksomheten
- Helhetlig styring av helse, miljø og sikkerhet
- Storulykkesrisiko
- Arbeidsmiljø og helse
- Forskningsbehov og andre tiltak.

Disse punktene er det nærmere redegjort for i meldingens øvrige kapitler, se under.

UTVIKLINGSTREKK

Sammendrag

Petroleumsnæringen er preget av kunnskaps- og teknologiutvikling. Regjeringens målsetting er at petroleumsvirksomheten skal være verdensledende på HMS. For å oppnå dette er det viktig å basere seg på læring og

kontinuerlig forbedring, der helse-, miljø- og sikkerhetskonsekvenser for alle involverte aktører må være en viktig og integrert del av alle beslutninger som treffes av næringen. Samtidig er det viktig at utviklingen i HMS-nivå i virksomheten overvåkes og følges opp av alle aktørene, slik at korrigerende tiltak kan iverksettes.

Myndighetene må i større grad samarbeide på tvers av landegrensene for å møte de utfordringer den økte internasjonaliseringen bringer med seg. Dette gjelder også utvikling og håndheving av regelverket, samt erfaringsutveksling i tilsynet med petroleumsvirksomheten. Det er videre viktig å kunne få et mest mulig riktig bilde av HMS-nivået i norsk petroleumsvirksomhet.

Måling av HMS-nivå og utviklingen av dette, er avhengig av gode måleverktøy og et godt datagrunnlag, samt grunnleggende forståelse av de underliggende faktorer som påvirker HMS-nivået. Prosjektet Risikonivå på norsk sokkel (RNNS) har fått en viktig posisjon i næringen ved at det bidrar til en omforent forståelse av utviklingen i risikonivå blant partene. Andre kilder til kunnskap om sentrale utviklingstrekk er bl.a. Petroleumstilsynets direkte erfaringer med næringen gjennom tilsyn, gransking og dialog, samt den forskning og utvikling som drives av forskningsinstitusjoner og finansieres av næring og myndigheter.

Utviklingen i petroleumsvirksomheten preges av en økende grad av integrering av virksomheten på sokkelen og på land. Dette skjer ved at landanleggene får en større betydning i et helhetlig utvinningsperspektiv. Utvikling av e-drift og integrerte prosesser bidrar også til at driftstøtte kan gis fra landorganisasjonene til drift av innretninger på sokkelen, eller utvinning kan skje direkte fra havbunnen.

Det er imidlertid en rekke særtrekk både ved aktørbildet og de operative forholdene på sokkelen i forhold til virksomheten på land. Det blir i meldingen nærmere redegjort for disse under følgende punkter:

- Aktørbildet på sokkelen
- Aktørbildet på landanleggene

- Operative forhold på sokkelen
- Operative forhold på landanleggene
- Særlig om informasjonsteknologi
- Arbeidstidsordninger.

Under punktet vedrørende arbeidstidsordninger vises det spesielt til at arbeidstidsordningene på sokkelen skiller seg vesentlig fra generelle arbeidstidsordninger på land, samtidig som de på flere områder utfordrer etablerte helse- og sikkerhetsnormer for organisering av arbeidstid.

Det blir i meldingen nærmere redegjort om utvikling av HMS-nivå, herunder: utvikling i risikonivå knyttet til storulykke samt utvikling i risikonivå med hensyn til arbeidsmiljø, helse og personsikkerhet.

Petroleumsvirksomheten preges av en rekke risikoforhold i arbeidsmiljøet. Endringer i organisering og teknologi innebærer at eksponering og belastning for de ulike arbeidsmiljøfaktorer endrer seg i både positiv og negativ retning. Enkelte forhold, slik som for eksempel skiftordninger og manuelt arbeid, kan medføre risiko.

Når det gjelder dødsulykker, personskader og arbeidsbetinget sykdom vises det til at frekvensen for alvorlige personskader per million arbeidstimer på sokkelen i siste del av 1990-tallet viste en klar oppgang. Fra toppen i 2000-2001 observeres det en reduksjon. I perioden 2000-2004 er omfanget av alvorlige skader meldt til Petroleumstilsynet markert avtakende og i 2004 var frekvensen nede på et nivå som var signifikant lavere enn gjennomsnittet for de ti foregående år. Det ble da for første gang observert at skadefrekvensen (alvorlige personskader) for entreprenøransatte var lavere enn for operatøransatte på produksjonsinnretninger. I 2005 har imidlertid den positive nedadgående trenden snudd og frekvensen av alvorlige personskader på sokkelen i 2005 har økt i forhold til 2004, og er nå på nivå med gjennomsnittet av de foregående ti årene.

Rapporterte tilfeller av arbeidsbetinget sykdom er relativt stabilt. Muskelskjelettsykdommer og kroniske hørselskader utgjør om lag 80 pst. av tilfellene. En gjennomgang av diagnosefordelingen i RTV/SSBs register over legemeldt fravær, og fordelingen av selvrapporterte plager i RNNS-undersøkelsen tyder blant annet på en betydelig underrapportering av arbeidsbetingede psykiske plager til tilsynet.

Antall innrapporterte arbeidsbetingede sykdommer som følge av kjemikaliepåvirkning har ligget på omtrent samme nivå i de senere år. Når det gjelder støyskader har antallet økt noe, dette kan skyldes endringer i kriterier for rapportering av hørselsskader.

Oversikt over alvorlige personskader innen petroleumsvirksomhet på landanleggene blir først etablert fra og med 2006.

En utredning Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) har foretatt av omfang av arbeidsbetingede sykdommer og skader på sokkelen, peker på at arbeidsbetinget sykdom etter all sannsynlighet fører til fravær, uføretrygging og arbeidsrelatert død i et omfang som er høyere enn tilsvarende konsekvenser av arbeidsulykker. Myndighetene vil derfor følge opp at næringen i større grad

også legger vekt på reduksjon i helseskader som skyldes eksponering for ulike arbeidsmiljøfaktorer i tillegg til sitt arbeid med systematisk reduksjon av personskader.

To RNNS spørreskjemaundersøkelser (2001 og 2003) har blitt gjennomført som belyser sentrale forhold ved sokkelansattes opplevelse av HMS-tilstanden på egen arbeidsplass. Undersøkelsene viser at arbeidstakerne har opplevd en forbedring av arbeidsforholdene fra 2001 til 2003 når det gjelder arbeidsmengde, arbeidstempo og mengden av tunge fysiske løft. Antall arbeidstakere som opplever å ikke være tilstrekkelig utvilt på jobb er likevel forholdsvis høyt.

Det finnes i dag, slik som myndighetene ser det, ingen tilgjengelige statistikker eller annen informasjon som på en god og samlet måte gjør det mulig å sammenlikne nivåene for helse, miljø og sikkerhet mellom ulike industrisektorer eller petroleumsvirksomhet på ulike kontinentalsokler. Basert på ulike studier og tilbakemeldinger er det imidlertid myndighetenes vurdering at petroleumsvirksomheten på norsk sokkel generelt har holdt en høy standard på disse områdene, sett i norsk så vel som i internasjonal målestokk.

Gjennom det etablerte International Regulators Offshore Safety Forum (IRF) er det tatt initiativ til å utvikle et felles format for rapportering av hendelser og personskader i petroleumsvirksomheten, slik at det i fremtiden skal være mulig å legge en felles sikkerhetsstatistikk til grunn ved sammenligninger.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Eva Kristin Hansen, Per Rune Henriksen og Sverre Myrli, fra Fremskrittspartiet, Robert Eriksson, Kari Kjønås Kjos og Kenneth Svendsen, fra Høyre, Martin Engeset, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Karin Andersen, fra Kristelig Folkeparti, Åse Gunhild Woie Duesund, fra Senterpartiet, Dagfinn Sundsbø, og fra Venstre, André N. Skjelstad, viser til St.meld. nr. 12 (2005-2006) Helse-, miljø- og sikkerhet i petroleumsvirksomheten.

Komiteen har merket seg Regjeringens ønske om at petroleumsvirksomheten skal være ledende på helse, miljø og sikkerhet (HMS). For at dette målet skal nås er det etter komiteens mening nødvendig med kontinuerlig forbedring av HMS-nivået. Det er særlig viktig raskt å operasjonalisere ny kunnskap i forbedrede arbeidsmetoder, samt å tilrettelegge for åpenhet, ærlighet og imøtekommenhet hva gjelder varsling om skader, avvik, nestenulykker og ulykker. Et høyt HMS-nivå virker forebyggende og er derfor viktig for både samfunnet og for næringen selv.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det ennå ikke er utviklet måleverktøy som kan måle HMS-nivået på norsk sokkel sammenlignet med andre sokler, og mener derfor at Regjeringen bør bidra til at det utvikles måleverktøy som gjør det

mulig å sammenligne HMS-utviklingen på ulike lands sokler, da det kan bidra til erfaringsoverføring og læring på tvers av sokler slik at alle kan bli bedre.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til meldingens kapittel 2.4 der initiativet til å utvikle felles format for rapportering av hendelser og personskader gjennom International Regulators Forum beskrives. Norge deltar i dette samarbeidet. Flertallet viser også til sammenligninger mellom norsk og britisk sokkel mht. hydrokarbonlekkasjer som er beskrevet i meldingen.

Komiteen viser til at en forutsetning for et høyt HMS-nivå, er grundig opplæring av de ansatte. For komiteen er det viktig å påpeke at all opplæring i HMS må ta hensyn til at de ansattes språkforståelse og lese- og skriveferdigheter kan være varierende. Opplæringen må etter komiteens mening tilpasses i det enkelte tilfellet.

Komiteen viser til arbeidsgivers ansvar for å sørge for at arbeidstaker har den nødvendige kompetanse til å gjennomføre arbeidsoppgaver på en trygg og sikker måte, og viser til at Petroleumstilsynets generelle tilsynsansvar også omfatter dette området.

Komiteen viser til at den samlede ulykkesrisikoen ikke har vært synkende de siste årene, og vil fremheve behovet for å snu denne utviklingen. Det er videre behov for økt innsats for å redusere antallet arbeidsbetingede sykdomstilfeller. I meldingen påpekes behovet for mer dyptgående utredninger som kan forklare årsakene til at den arbeidsrelaterte dødeligheten blant nåværende og tidligere ansatte på sokkelen er noe høyere enn i den øvrige arbeidsstyrken i Norge. Komiteen ber om at det raskt iverksettes et slikt utredningsarbeid og om at den kunnskapen som utredningen gir, umiddelbart omsettes i et forbedret helse-, miljø- og sikkerhetsnivå i petroleumsnæringen.

Komiteen mener for øvrig det er positivt at prosjektet Risikonivå på norsk sokkel (RNNS) nå skal utvides til også å omfatte landanleggene som er underlagt Petroleumstilsynets myndighetsområde. Komiteen er også tilfreds med at det arbeides for å utvikle bedre parametere for sammenligning av HMS-nivået på norsk og andre lands sokkel.

Komiteen forutsetter at myndighetene har oppmerksomhet mot HMS-utfordringene knyttet til fjerning av installasjoner på sokkelen og arbeid med demontering som foregår på land.

REGULERING AV HMS I PETROLEUMSVIRKSOMHETEN

Sammendrag

Rammeverket for HMS i petroleumsvirksomheten legger til grunn at det skal være et forsvarlig helse-, miljø- og sikkerhetsnivå og må til enhver tid fremstå som mest mulig hensiktsmessig for næringen og for myndighetenes tilsyn.

Petroleumsindustrien er internasjonal. Den alminnelige folkerett og særskilte konvensjoner kan innebære begrensninger i norsk myndighetsutøvelse. EØS-avtalen legger også føringer for å harmonisere deler av HMS-regelverket mot et felles europeisk regelverk.

Det er lagt vekt på å utvikle et helhetlig regelverk som er fastsatt og håndheves av Petroleumstilsynet, Statens forurensningstilsyn (SFT), Sosial- og helsedirektoratet (Shd) og Statens helsetilsyn (Htil) samlet.

Utviklingen i petroleumsvirksomheten innebærer større integrering av virksomheten på land og på sokkelen. Det er besluttet at det skal utarbeides et helhetlig regelverk for petroleumsvirksomheten på land og sokkel med utgangspunkt i HMS-regelverket for sokkelen, jf. St.meld. nr. 17 (2002-2003) om statlige tilsyn og kommunalkomiteens innstilling til St.meld. nr. 7 (2001-2002).

Det er utarbeidet et helhetlig og samordnet regelverk for petroleumsvirksomheten på sokkelen, som trådte i kraft 1. januar 2002. Sosial- og helsedirektoratet, Statens forurensningstilsyn miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten og fire utfyllende forskrifter for områdene styring, operasjon, teknologi og innsending av opplysninger til myndighetene. Regelverket er i hovedsak fastsatt i medhold av lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet (petroleumsloven), lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven), lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensning og om avfall (forurensningsloven), samt helselovene.

Da Petroleumstilsynet ble skilt ut fra Oljedirektoratet, jf. St.meld. nr. 17 (2002-2003) om statlig tilsyn og kronprinsregentens resolusjon av 19. desember 2003, ble nærmere definerte petroleumsanlegg på land lagt inn under dette tilsynets myndighetsområde. Det ble utarbeidet en midlertidig forskrift om sikkerhet og arbeidsmiljø for enkelte petroleumsanlegg på land og tilknyttede rørledningssystemer. Gjennom forskriften håndhever Petroleumstilsynet arbeidsmiljø- og sikkerhetsregelverket.

Regulering av HMS i petroleumsvirksomheten er kompleks. Politiske målsettinger, nasjonale og internasjonale forpliktelser, etiske rammer, kunnskapsutvikling og prinsipper for medvirkning mv. er elementer som gir føringer for hvordan reguleringen skal utformes og regelverket etterlevs. Dette blir det nærmere redegjort for i meldingen.

Det følger av regelverket at i et spesielt miljøfølsomt område kreves strengere tiltak for å drive forsvarlig enn det som vil være nødvendig i et mindre følsomt område.

Det nevnes spesielt under samfunns- og bedriftsøkonomiske forhold at en viktig karakteristikk ved petroleumsvirksomheten er at den har et betydelig storulykkespotensial. En storulykke vil, i tillegg til de menneskelige sidene, også ha store samfunnsmessige konsekvenser og reduksjon av storulykkesrisiko er derfor en helt sentral begrunnelse for utformingen av eksisterende helse-, miljø- og sikkerhetsregulering. Det redegjøres nærmere for anslagene i meldingen.

Meldingen tar også for seg de samfunnsøkonomiske konsekvenser av arbeidsulykker og arbeidsbetinget sykdom.

Når det gjelder det bedriftsøkonomiske incentivet til å investere i HMS-forebyggende tiltak kan det for den enkelte bedrift også være sentralt i hvilken grad bedriften kan dele disse kostnadene med, eller overføre dem til, andre virksomheter eller staten.

Ved petroleumsaktivitet i nordlige havområder stilles det særlige krav til utslipp til sjø og beredskap for utslipp, og de muligheter regelverket gir for å stille strenge krav til sikkerhet blir benyttet fullt ut.

Under punktet om kostnader knyttet til HMS-regulering vises det til at petroleumsvirksomheten skal være en foregangsnæring som baserer seg på læring og kontinuerlig forbedring, jf. tidligere stortingsmeldinger. Petroleumstilsynet har et faglig ansvar for å utvikle forskrifter som regulerer sikkerhet og arbeidsmiljø i petroleumsvirksomheten på norsk kontinentalsokkel og tilhørende anlegg på land, samt et koordinerende ansvar for å utvikle et helhetlig HMS-regelverk for petroleumsvirksomheten. Petroleumstilsynet har lagt stor vekt på dialog og samarbeid med de berørte partene og det har vært stor grad av konsensus om utforming av, og innhold i, det regelverket som nå gjelder for virksomheten.

Myndighetene har til tross for dette det siste tiåret likevel brukt mye ressurser på å følge opp generelle påstander fra deler av næringen om at HMS-regelverket inneholder mange krav som er særnorske og kostnadsdrivende. Det hevdes videre at norske myndigheter håndhever regelverksbestemmelser på en urimelig måte i forhold til andre sokkelstater som det er naturlig å sammenligne seg med. Kritikken har særlig omhandlet regelverket for flyttbare innretninger, som beveger seg mellom flere lands sokler, og har særlig vært konsentrert til arbeidsmiljøområdet. Etter departementets vurdering er det norske HMS-regelverket i seg selv verken spesielt kostnadsdrivende eller på andre måter i utakt med andre lands regelverk. Dette kommer frem av både sammenligningsstudier med sokkelregelverk i andre land og en rekke rapporter fra ulike utvalg og arbeidsgrupper og summen av svar som er kommet frem ved konkrete forespørsler.

Petroleumstilsynet har satt i gang en intern gjennomgang av sin håndhevingspraksis. Målsettingen er å få til en forbedret og mer konsistent håndhevelse fra myndighetenes side, gjennom å etablere et forsterket fokus på kunnskap om og bruk av regelverket, samt å videreutvikle prosedyrer for saksbehandling. Departementet vil overfor Petroleumstilsynet følge spesielt opp at partene involveres når det gjøres større endringer i veiledninger eller fortolkningspraksis.

Departementet er kjent med at Oljeindustriens landsforening (OLF) er i ferd med å gjennomføre en ny og intern kostnadsanalyse av regelverket og legger til grunn at eventuelle konklusjoner fra denne gjennomgangen deles med de berørte partene slik at det kan bli en diskusjon om resultatene, og slik at Petroleumstilsynet kan se disse i sammenheng med det pågående regelverksarbeidet.

Et nytt helhetlig regelverk for petroleumsvirksomheten på sokkel og land er under utarbeidelse og planlegges ferdigstilt innen utgangen av 2006 hvor målsettingen er at:

- det utarbeides en rammeforskrift for land og sokkel
- det utarbeides en helhetlig styrings- og dokumentasjonsforskrift for land og sokkel
- gjeldende innretnings- og aktivitetsforskrifter blir videreført for virksomheten på sokkelen,
- det utarbeides en ny teknisk/operasjonell forskrift som skal gjelde for den landbaserte virksomheten. Denne viderefører i all hovedsak gjeldende landregelverk.

Komiteens merknader

Komiteen har merket seg at HMS-arbeidet i stor grad videreutvikles i et samarbeid mellom Petroleumstilsynet og arbeidslivets parter, og at dette samarbeidet i stor grad bidrar til konsensus om sikkerhetsnivå og tiltak. Det er etter komiteens vurdering ønskelig at petroleumsnæringen kontinuerlig leter etter og iverksetter HMS-tiltak som kan bidra til å redusere helseskader og arbeidsbetinget sykdom.

Etter komiteens mening er det ønskelig med et strengt HMS-regelverk. Dette regelverket bør praktiseres slik at risikoen for personskader og sykdom blir minst mulig. Det er imidlertid også viktig med en ensartet og forutsigbar praktisering av regelverket.

Komiteen har merket seg at departementet er i ferd med å utarbeide et felles og permanent regelverk for den samlede petroleumsvirksomheten. Et slikt permanent regelverk bør legge opp til en god og effektiv kontroll, samt gi tilsynsmyndighetene atskilte men komplementære oppgaver.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at det må være en klar målsetning å sikre en mer konsistent og kostnadseffektiv praktisering av regelverket i tråd med det funksjonelle regelverkets intensjon.

Disse medlemmer mener derfor det er forbundet en viss forventning til at Petroleumstilsynet, i samarbeid med næringen, går igjennom sine prosedyrer for informasjon og oppfølging av regelverket.

Komiteen har videre merket seg at det er utarbeidet en midlertidig forskrift slik at Petroleumstilsynet gis det nødvendige grunnlag for å føre tilsyn med landanleggene i perioden frem til nytt regelverk er fastsatt. Forskriften gjelder for landanleggene Kårstø, Sture, Kollsnes, Mongstad, Tjelbergodden, Melkøya, samt raffineriet på Slagentangen. Når det gjelder fremtidige gasskraftverk, sier forskriften at disse skal underlegges Petroleumstilsynet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er skeptiske til den midlertidige forskriften når det gjelder landbaserte anlegg/petroleumsanlegg hvor nettselskapene har ansvar for nettjenestene.

Disse medlemmer understreker at hele forsyningsnettssystemet henger sammen. Derfor kan forslaget, etter disse medlemmers syn, medføre dobbeltregulering og vanskelig grensesnitt mellom to regelverk. Det å forholde seg til to ulike tilsyn på el-siden vil kunne skape unødig byråkrati og kostnader.

Komiteen viser til høringen 15. mai 2006 der Energibedriftenes landsforbund (EBL) påpekte viktigheten av klar ansvarsfordeling med hensyn til tilsyn med strømforsyningsnett og petroleumslanlegg. Komiteen understreker at Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) allerede har tilsynsansvaret for strømforsyningsnettet inn til petroleumslanleggene og at det er besluttet at Petroleumstilsynet skal være tilsynsmyndighet for fremtidige gasskraftverk. Forsyningsnettet for elektrisitet fra gasskraftverkene og ut til brukerne er det fortsatt DSB som skal ha ansvaret for. Komiteen påpeker viktigheten av klare grensesnitt mellom tilsynene.

HELHETLIG IVARETAKELSE AV HMS

Sammendrag

Videreutviklingen av et godt HMS-nivå i virksomheten er et felles ansvar for alle deltakerne. Et viktig grunnprinsipp i denne sammenheng er at det er den enkelte aktørs ansvar å følge opp egen virksomhet, herunder valg og oppfølging av entreprenører og underentreprenører. Et særskilt oppfølgingsansvar for den samlede virksomheten er lagt til operatør/rettighetshaver.

Målsettingen om at virksomheten skal være verdensledende på HMS stiller også høye krav til tilsynsmyndigheten. Departementet legger derfor vekt på at Petroleumstilsynet bruker ressurser for å kunne følge og forstå utviklingen som skjer i næringen på en helhetlig måte.

Erfaringer fra alvorlige hendelser viser at komplekse grenseflater mellom ulike organisatoriske enheter og ulike deler av, eller deltakere i, operasjonene, gir store utfordringer med hensyn til å identifisere og følge opp risiko. Helhetlig risikostyring i virksomheten er en økende utfordring og stiller store krav til samordning på alle nivåer for også å kunne ivareta hensynet til HMS.

Internasjonalisering av virksomheten, samt aktiviteter i grenseområdene eller på tvers av grenselinjene mellom ulike sokler, skaper et naturlig behov for bl.a. større likhet i regelverket og håndheving av dette.

Regjeringen legger til grunn at virksomheten skal følges opp på en helhetlig måte og i tråd med internasjonale forpliktelser. For å ivareta dette, er det etablert en koordineringsordning og inngått samarbeids- og bistandsavtaler mellom myndighetene for oppfølging av HMS i petroleumsvirksomheten, jf. St.meld. nr. 17 (2002-2003) Om statlige tilsyn. Det er videre utarbeidet traktater og avtaler med andre lands petroleumsmyndigheter for å legge til rette for en helhetlig oppfølging på tvers av sokkelgrenser. Utover dette er det også etablert ulike samarbeidsfora mellom petroleumsmyn-

dighetene i ulike land for å møte den økende grad av internasjonalisering og utfordringer dette gir.

I meldingen redegjøres det nærmere for kompetanseutvikling i Petroleumstilsynet, koordinering og samarbeid mellom tilsynsmyndighetene, herunder samarbeid med utenlandske myndigheter. Spesielt nevnes her det bilaterale samarbeid med Storbritannia og med Russland i nordområdene.

Det er en målsetting for Regjeringen at petroleumsvirksomheten i Barentshavet og Norskehavet skal være verdens fremste i forhold til oljevernberedskap og miljøovervåking. På norsk side ivaretas dette gjennom det eksisterende helse-, miljø- og sikkerhetsregelverket, som sikrer de overordnede rammene for å drive fullt forsvarlig virksomhet også i disse områdene. Russland står nå overfor store utfordringer i forbindelse med utbygging av olje- og gassvirksomheten i nordområdene. Regjeringen ønsker at Norge aktivt deltar i utviklingen av petroleumsvirksomheten i nord i samspill med Russland.

Når det gjelder det multilaterale nevnes spesielt samarbeidet som foregår i regi av North Sea Offshore Authorities Forum (NSOAF), International Regulators Offshore Safety Forum (IRF) samt samarbeidet mellom NSOAF og International Association of Drilling Contractors (IADC).

Når det gjelder helhetlig oppfølging av petroleumsvirksomheten og virksomhet i tilknytning til denne nevnes spesielt helikoptertransport og maritime operasjoner, samt samarbeid om tilsyn med flyttbare innretninger, etablering av SUT-ordningen (samsvarsuttalelse).

Under punktet om grensesnitt mellom operatør, entreprenør og underentreprenør vises det til at det i HMS-reguleringen for petroleumsvirksomheten understrekes de forskjellige aktørenes ansvar. Begreper som påseplikt, sikringsansvar, medvirkningsansvar, samordningsansvar og plikt til å følge opp er sentrale i denne sammenheng. Det er operatøren og rettighetshaver, eventuelt den som eier eller driver petroleumslanlegg på land, som har det overordnede ansvaret og setter rammer for aktivitetene. Den store entreprenør-andelen i virksomheten stiller store krav til koordinering og styring av den samlede virksomhet. Departementet peker på nødvendigheten av å sikre og følge opp at det organiserte verne- og miljøarbeidet, samt medvirkning, blir ivaretatt. Myndighetene har også erfart gjennom tilsynet at det er et behov for å utvide fokuset til også å omfatte entreprenørselskapene for å sikre en tilstrekkelig og helhetlig oppfølging av alle aktørene i virksomheten.

Videre redegjøres det for nye driftsformer og integrerte arbeidsprosesser, herunder digital infrastruktur.

Partssamarbeid og arbeidstakermedvirkning er viktige grunnpillarer i arbeidet med å etablere og videreutvikle et høyt HMS-nivå i petroleumsvirksomheten og en forutsetning for å oppnå helhetlig ivaretagelse av HMS. Det vises her til Regelverksforum og Sikkerhetsforum.

Under meldingens punkt om prosjektsamarbeid i regi av partene redegjøres det for samarbeid i forbindelse

med aldring og helse samt prosjektene samarbeid for sikkerhet og regelverkskompetanse.

Komiteens merknader

Komiteen vil fremheve viktigheten av internasjonalt samarbeid for å heve HMS-standarden både på norsk og andre lands sokkel. Det er i særdeleshet behov for å samarbeide med Russland for å sikre en god ivaretagelse av HMS-utfordringene ved oljeutvinning i de særlig sårbare nordområdene.

Komiteen har merket seg at det er besluttet å videreutvikle og intensivere tilsyn og rådgivning mot entreprenørene i petroleumsvirksomheten, og støtter opp om dette.

Komiteen påpeker at virkeligheten for entreprenørsatte og ansatte hos underentreprenører skiller seg sterkt fra operatørsattes, og at det er viktig at man i HMS-arbeidet tar innover seg dette. Dette er særlig aktuelt i forbindelse med vedlikehold/modifikasjonsarbeid og brønnservice.

Komiteen er tilfreds med myndighetenes sterke fokus på HMS-aspektene ved fremveksten av nye driftsformer og integrerte arbeidsprosesser.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, forventer at operatørselskapene utarbeider konsekvensanalyser for alle ledd i verdikjeden ved igangsettelse av endringsprosesser og omorganiseringer. RNNS-prosjektets indikatorer og metoder må gjenspeile disse forskjellige virkelighetene, både i kartlegging og framstilling av resultatene.

STORULYKKESRISIKO

Sammendrag

Det er en sentral målsetting å forebygge at en storulykke skal skje. Utforming av innretninger og anlegg, valg av tekniske løsninger med gode iboende sikkerhetssegenskaper og valg av effektive barrierer, inngår i tiltak for å forebygge uønskede hendelser. Barrierer brukes både for å redusere uønskede hendelser og for å eliminere eller begrense konsekvenser av slike.

Erfaringene fra petroleumsvirksomheten viser hvilken risiko som er forbundet med virksomheten. Det vises her til katastrofene da Alexander L. Kielland kantret i 1980 og eksplosjonen og brannen på Piper Alpha på britisk sokkel i 1988. Også de siste årene har det vært hendelser, både på innretningene på sokkelen og landanleggene, som har hatt potensial for storulykke.

Storulykkesrisikoen er til stede både på sokkelinnretningene og på landanleggene, og problemstillingene knyttet til styring av storulykkesrisiko er felles. Når det gjelder landanleggene, foreligger det ikke på samme måte systematisert erfaringsmateriale med hensyn til utviklingen av storulykkesrisikoen over tid. Det er imidlertid nå besluttet at RNNS-prosjektet også skal omfatte den landbaserte delen av virksomheten.

Når det gjelder styring av storulykkesrisiko vises det til at virksomhetene i petroleumsvirksomheten i Norge har gjennomgående moderne risikostyringsstrategier

og -systemer. Et viktig element her er etablering av flere lag med sikkerhetssystemer og sikkerhetstiltak (barrierer) for å redusere både sannsynlighet for hendelser og begrense konsekvenser av slike.

HMS-kultur og kulturbygging har de senere år også i denne sammenheng fått stor oppmerksomhet og er i stor grad vært rettet mot individatferd og personsikkerhet i det utførende ledd på innretningene.

Følgende områder bør videreutvikles:

- modeller og verktøy for helhetlig risikostyring,
- utvikling og implementering av risikoanalysemetoder for å gi bedre grunnlag for håndtering av risikoendringer
- modeller og verktøy for å vurdere det menneskelige bidraget til risiko
- risikokommunikasjon.

Når det gjelder punktet om konkrete risikoområder - utfordringer og tiltak, vises det til at hydrokarbonlekkasjer, alvorlige brønnehendelser, skader på bærende konstruksjoner og maritime systemer og skip på kollisjonskurs har stått for over 80 pst. av den totale storulykkesrisikoen for perioden 1996-2004. I tillegg kommer bidraget fra helikopterrelaterte hendelser med storulykkespotensial. Dette er derfor forhold som det må gjøres noe med, og departementet er opptatt av at tiltak settes inn der de har størst effekt, herunder at tiltak som kan bidra til kvalitet i alle deler og alle faser av virksomheten prioriteres.

De viktigste innsatsområdene for å hindre storulykke blir gjennomgått på områdene hydrokarbonlekkasjer, boring og brønnrelaterte forhold samt bærende konstruksjoner og marine systemer.

Når det gjelder hydrokarbonlekkasjer er det på norsk sokkel fire til fem lekkasjer årlig som tilsvarer den som startet Piper Alpha-ulykken. Anslagsvis 40 pst. av hydrokarbonlekkasjene skjer i forbindelse med normal drift, mens de øvrige oppstår i forbindelse med annet manuelt arbeid på anlegget. Det har de siste årene vært et økt fokus på risikobidraget fra hydrokarbonlekkasjer på norsk sokkel og sommeren 2003 tok myndighetene et initiativ overfor industrien med tanke på å redusere antallet. Resultatene fra prosjektet viser at målsettingen om en reduksjon på 50 pst. ble nådd, og næringen har etablert en ny og ambisiøs målsetting om reduksjon.

De siste fem år har det vært seks lekkasjer over 1 kg/s på nordlige del av britisk sokkel. For norsk sokkel nord for 59°N har det de siste fem år vært 26 lekkasjer over 1 kg/s. På britisk sokkel ble det allerede i år 2000 satt i gang en kampanje for å redusere antall hydrokarbonlekkasjer. Dette kan være en medvirkende årsak til at britene oppnår bedre resultater med hensyn til større hydrokarbonlekkasjer. Etter departementets oppfatning viser de store forskjellene mellom britisk og norsk sokkel at det fortsatt er et betydelig forbedringspotensial for norsk sokkel. Næringen har etablert en ny målsetting om reduksjon av hydrokarbonlekkasjer som innebærer at en reduksjon av antall hydrokarbonlekkasjer større enn 0,1 kg/s skal reduseres med 50 pst. innen utgangen av 2008 (basert på målsettingen i 2005).

Når det gjelder boring og brønnrelaterte forhold vises det til at et betydelig bidrag til den totale storulykkesrisikoen kommer fra bore- og brønnrelaterte forhold. Mange av feltene på norsk sokkel nærmer seg slutfasen. Og for å utvinne de resterende ressursene, må det benyttes nye og krevende brønnløsninger. En annen utfordring er at gamle brønner på eldre felt ofte gjenbrukes til andre formål enn det de opprinnelig var designet for. Petroleumstilsynet har brønnintegritet som ett av sine hovedsatsingsområder for 2006.

Antallet hendelser og skader på bærende konstruksjoner og hendelser knyttet til marine systemer på sokkelen de senere årene har vært på et stabilt nivå. Samlebegrepet bærende konstruksjoner og marine systemer omfatter flere områder der risikobidraget er vesentlig; aldrende innretninger, innsynkning av havbunnen, posisjonering av flytende innretninger, skip på kollisjonskurs, andre kollisjoner.

Det redegjøres i meldingen for at mangelfullt vedlikehold kan øke risikoen for storulykker, skader og uhell. Det vises her til at enkelte av de forhold som ble fremhevet som utilfredsstillende i St.meld. nr. 7 (2001-2002), har i årene etter 2001 blitt håndtert på en bedre måte av næringen.

Under punktet om beredskap i petroleumsvirksomheten redegjøres det nærmere for den operasjonelle beredskap, men særlig om terrorberedskap. Hovedformålet med beredskap er å forhindre eller begrense konsekvenser av ulykker og tilløp til ulykker. Kvalitet og evne til forbedring, både i forhold til organisering, teknologi og personell på alle nivåer i organisasjonen, er nøkkelfaktorer for å ivareta dette. Petroleumsnæringen har de senere årene utviklet felles beredskapsordninger på sokkelen som ivaretar flere beredskapstiltak for flere operatører. Petroleumstilsynet har etablert en beredskapsvaktordning som sikrer at etaten blir varslet om fare- og ulykkessituasjoner og kan varsle videre til andre involverte myndigheter i henhold til etablerte avtaler. Antall fare- og ulykkessituasjoner som varsles og meldes per år er anslagsvis 400-500.

Når det gjelder terrorberedskap så omfatter den økte fokus på terror og sabotasje i samfunnet generelt også petroleumsvirksomheten. Terror/sabotasje her kan ramme norske interesser betydelig. Petroleumstilsynet er på dette området i dialog og samarbeider med andre myndigheter, herunder politiet og Forsvaret både når det gjelder trusselnivå og beredskapstiltak. Behov for beredskap ved kritisk infrastruktur er for tiden til vurdering i et utvalg nedsatt av Justisdepartementet (Utvalg for sikring av landets kritiske infrastruktur). Utvalgets rapport vil foreligge våren 2006.

Når det gjelder gransking vises det til at flere aktører er involvert i undersøkelse og gransking av ulykker og hendelser i petroleumsvirksomheten. Oppfølging av ulykker og hendelser er videre en viktig del av Petroleumstilsynets tilsyn. Tilsynet gjennomfører åtte til ti granskinger i året. Formålet med Petroleumstilsynets oppfølging er å klarlegge hendelsesforløp og årsaksforhold, samt å utvikle kunnskap som kan bidra til å forebygge lignende hendelser og ulykker. Det vises for øvrig til St.meld. nr. 7 (2001-2002) samt stortingsbe-

handling. På bakgrunn av stortingsbehandlingen opprettet departementet en arbeidsgruppe i oktober 2004, som utredet spørsmålet om en fast granskingskomisjon for ulykker i petroleumsvirksomheten. Departementet arbeider nå, i samarbeid med Samferdselsdepartementet og Justisdepartementet med å utvikle en ordning som bygger på forslaget til organisering. Det forutsettes at en slik gransking som i dag må komme i tillegg til Petroleumstilsynets egen gjennomgang.

Avslutningsvis under kapittelet om storulykkesrisikotas aspekter rundt menneske, teknologi og organisasjon (MTO) knyttet til storulykkesrisiko opp.

Komiteens merknader

Komiteen viser til at det i perioden 1996 til 2004 er registrert over 271 hydrokarbonlekkasjer større enn 0,1 kg/s og at det på norsk sokkel årlig er 4 til 5 lekkasjer av tilsvarende størrelse som den som startet "Piper Alpha"-ulykken. Slike lekkasjer har potensial i seg til å forårsake en storulykke, og komiteen vil sterkt understreke behovet for tiltak som reduserer ulykkesrisikoen både for anlegg på sokkelen og på land. Komiteen har merket seg at det er igangsatt et prosjekt for å vurdere risiko i forhold til hydrokarbonlekkasjer under vann, og støtter dette.

Komiteen viser til at innsynkning av havbunnen på to av feltene på norsk sokkel og påfølgende redusert avstand mellom bølgetoppene og dekkene på innretningene, medfører økt fare for begrenset forurensing ved orkan. Komiteen ber departementet arbeide for at denne forurensingsrisikoen blir minst mulig. Komiteen ber også om at arbeidet for å sikre godt vedlikehold av innretninger og arbeidsprosesser fortsetter.

Komiteen har merket seg at det på ulike måter arbeides for å øke terrorberedskapen ved oljeinstallasjoner på sokkelen og på land, og vil fremheve viktigheten av dette. Komiteen vil påpeke at det er nødvendig med gode rutiner for samarbeid og ansvarsdeling mellom Forsvaret og politiet dersom en krisesituasjon skulle oppstå som følge av en terrorhandling mot et norsk oljeanlegg.

Komiteen vil påpeke at samarbeid og deltakelse i internasjonale organer er en viktig og preventiv del av vår terrorberedskap, og komiteen mener det er av stor betydning at sikkerheten styrkes ved både landbaserte og offshore olje- og gassanlegg.

Komiteen forutsetter at beredskapen i Nordområdene styrkes i takt med økt leting og utbygging. Komiteen understreker særlig behovet for beredskap i forhold til storulykker, personskader og medisinsk beredskap. Dette innebærer både krav til næringen og forpliktelser til offentlig ansvar.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til meldingens omtale av gransking ved ulykker og uheldige hendelser, og slutter seg til departementets anbefalinger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil påpeke at behovet for å styrke tilsynsvirksomheten nordover er økende i takt med at tyngden av at offshore-virksomheten flyttes nordover.

Disse medlemmer mener prinsipielt at alle større ulykker bør granskes av en fast, uavhengig undersøkelseskomisjon i tråd med det som gjelder i transportsektoren fremfor Petroleumstilsynet. Dette ut fra hensynet til habilitet og for å sikre læring på tvers av bransjer. Disse medlemmer har registrert at meldingen ikke legger opp til en slik løsning.

OPPFØLGING AV ARBEIDSMILJØ OG PERSONSIKKERHET

Sammendrag

Myndighetene og partene i arbeidslivet har en felles målsetting om et mer inkluderende arbeidsliv, hvor flest mulig deltar, forebygger utstøting og fremmer inkludering. På bakgrunn av de fysiske krav som stilles til arbeidstakere i petroleumsvirksomheten vil det her være de to første momentene som er særlig aktuelle.

De siste par år har det vært flere alvorlige hendelser som har synliggjort sammenhengene mellom forhold som er viktige både for et godt arbeidsmiljø og for operasjonell sikkerhet. Petroleumstilsynet har ansvar for en helhetlig oppfølging av arbeidsmiljøforhold både på landanleggene og på innretningene på sokkelen. Helhetlig oppfølging av arbeidsmiljø vil også omfatte de forhold ved arbeidsmiljøet som har betydning for risiko for storulykker. Myndighetene følger opp dette helhetlige perspektivet med fokus på tverrfaglige tilsyn.

Styring av arbeidsmiljørisiko er et komplekst felt samtidig som kontinuerlige endringsprosesser og hurtig produktutvikling, er med på å skape vesentlige endringer i hvilke mentale og fysiske arbeidsmiljøfaktorer arbeidstakerne utsettes for. For virksomheten på sokkelen må styring av arbeidsmiljørisiko også omfatte andre forhold knyttet til oppholdet på innretningene, samt mulige helsemessige effekter av helikoptertransporten.

I en rapport utarbeidet for Petroleumstilsynet har Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) og ECON estimert omfang og kostnader knyttet til arbeidsbetinget sykdom og skader. De samlede årlige kostnadene er anslått til mellom 700 og 1 400 mill. kroner. En stor andel av disse kostnadene skyldes arbeidsbetingede sykdommer.

Registre og undersøkelser av arbeidsrelaterte årsaker til sykefravær og uføretrygding viser at muskelskjelettplager er den enkeltvis største bidragsyter til kostnadene forbundet med arbeidsrelaterte helseproblemer.

Eksempel på risikostyring av arbeidsmiljøfaktorer er innsatsen for å sikre forsvarlig arbeidstid og tilstrekkelig restitusjon på innretningene på sokkelen. Den normale varighet av arbeidsperioden offshore, med 14 dager sammenhengende og med 12 timers skift dag eller natt, er en ordning som med hensyn til ukentlig arbeidstid, antall etterfølgende skift og særlig antall

etterfølgende nattskift, er spesielt intensiv i forhold til norsk arbeidsliv forøvrig. Tre til fire ukers varighet på friperioden er tilsvarende uvanlig. Erkjennelsen av at det er en betydelig risiko knyttet til intense arbeidsperioder og utstrakt bruk av nattskift er en underliggende årsak til at HMS-forskriftene har bestemmelser knyttet til restitusjon og hvile. Departementet har i tråd med Stortingets behandling av St.meld. nr. 7 (2001-2002) lagt stor vekt på oppfølging av næringens håndtering av kravene om å begrense omfanget av nattarbeid og sikre muligheten for å sove uforstyrret og normalt alene. Petroleumstilsynets vurdering er at tilbakemeldinger fra selskapene tyder på at man nå i stor grad oppfyller gjeldende krav, men at det fortsatt er utfordringer knyttet til å begrense omfanget av nattarbeid i forbindelse med revisjonsstans og andre høyaktivitetsperioder.

Petroleumstilsynets data med hensyn til omfanget alvorlige personskader i perioden 2001-2004 viser også økt risiko for alvorlige personskader på natt og i arbeidsperiodens siste uke. Departementet viser til at det er behov for økt fokus på etterlevelsen av regelverkets bestemmelser om å begrense nattarbeid til et minimum på grunn av de dokumenterte negative effekter nattarbeid har på sikkerheten.

En arbeidsgruppe som departementet har nedsatt for å utrede årsaker til, og omfanget av, utstøting fra arbeidslivet på sokkelen, Knardahl-rapporten, peker på skiftordningene som en mulig årsak til utstøting.

Når det gjelder større bygge- og anleggsprosjekter ved landanleggene har partene etablert nye arbeidstidsordninger. Departementet ber partene se hen til den etablerte kunnskapen om risiko og helseeffekter av ulike skiftordninger ved innføring av nye arbeidstidsordninger på land.

Departementet ser det som viktig at det legges et grunnlag for en mer helhetlig forvaltnings- og tilsynspraksis for arbeid på land og på sokkelen, der også forhold omkring påstander om dobbeltarbeid for personell som arbeider både på sokkel og på land følges opp nærmere. Departementet vil i løpet av 2006 igangsette en forstudie for å innhente og etablere kunnskap om arbeidsmønstre, omfang av overtid, restitusjonsmuligheter m.m., samt undersøke konsekvenser av arbeidstidspraksis på sokkelen. Departementet finner det også ønskelig at framtidige FoU-prosjekter omkring restitusjon og hvile også adresserer lederes restitusjonsforhold.

I 2003 nedsatte departementet en partssammensatt arbeidsgruppe for å ytterligere følge opp utfordringene knyttet til utstøting fra arbeidslivet på sokkelen. Arbeidsgruppen skulle komme med forslag til tiltak, Knardahl-rapporten.

Departementet har de senere år satset på en helhetlig forebygging av utstøting fra petroleumsvirksomheten gjennom tydeliggjøring og oppfølging av forskriftskrav til styring av arbeidsmiljø, tilrettelegging av arbeid og restitusjonsforhold, styring av endringsprosesser og oppfølging av arbeidsbetinget sykdom. Myndighetene har også deltatt i ulike partsdrevne samarbeidsprosjekter, slik som "Aldring og helse" og "Løft

for forpleining". Petroleumstilsynet skal følge opp IA-avtalens forsterkede arbeidsplass- og arbeidsmiljøfokus på hensiktsmessig måte i sitt tilsyns- og veiledningsarbeid og for øvrig delta i det organiserte samarbeidet i tilknytning til avtalen. Blant konkrete forpliktelser i IA-avtalen er at "myndighetene i løpet av 2006 vil utvikle en ny samhandlingsmodell mellom henholdsvis Arbeidstilsynet og Petroleumstilsynet og den nye arbeids- og velferdsetaten".

Det reelle omfanget av arbeidsrelatert sykdom, utstøting og død i petroleumsvirksomheten har ikke tidligere vært gjenstand for systematiske beregninger og vurderinger. Omfanget av arbeidsbetinget sykdom (ABS) rapportert til Petroleumstilsynet har vært stabilt i perioden 2000-2004. Nye rapporter fra STAMI og ECON gir et bredere perspektiv på omfang og kostnader knyttet til arbeidsrelaterte skader og sykdommer på sokkelen og i hvilken grad det kan antas å være forskjeller fra sammenliknbar virksomhet på land. Det følger av STAMIs rapport at andelen sykdom og fravær som totalt sett antas å være arbeidsrelatert er om lag 30 pst. Som synes å være noe lavere enn for arbeidstakere på land.

Både STAMI og Knardahl-utvalget som har utredet utstøting, peker imidlertid på at det per i dag ikke er mulig å innhente direkte tall for antall uføretrygdede fra sokkelen. Den samlede uføreraten fra alle arbeidstakergrupper i sokkelvirksomheten synes imidlertid å være lik bygg- og anleggsbransjen på land. Basert på en sammenstilling av tilgjengelig data, konkluderer STAMI med at det er visse indikasjoner på at den arbeidsrelaterte dødeligheten blant nåværende og tidligere arbeidstakere på sokkelen er noe høyere enn i den øvrige arbeidsstyrken i Norge. Her pekes det på at det er stor usikkerhet omkring anslagene. Krefregisteret gjennomfører en omfattende kartlegging av kreftisiko og årsaksspesifikk dødelighet for arbeidstakerne på sokkelen. Resultatene vil ikke foreligge før 2009/2010. Departementet har imidlertid i inneværende år tildelt midler til å videreføre arbeidet med å strukturere materialet for analyse og de første resultatene er ventet å foreligge i løpet av 2007.

Det redegjøres også nærmere for det psykososiale og fysiske arbeidsmiljøet herunder fysisk arbeidsbelastning, støy og kjemisk arbeidsmiljø.

Arbeidsrelaterte hørselsskader er både et helsemessig og et sikkerhetsmessig problem. Antall rapporterte nye eller forverrede hørselsskader holder seg stabilt mellom 150 og 200 tilfeller årlig og støy oppleves av mange som et betydelig arbeidsmiljøproblem i næringen. Når det gjelder det kjemiske arbeidsmiljø vises det til at petroleumsvirksomheten er en næring med utstrakt bruk av kjemikalier innenfor de ulike arbeidsprosesser som boring, produksjon og vedlikehold, der det kan være målkonflikter i forhold til ønske om kjemikalienes egenskaper for å ivareta krav til operasjonell- og teknisk sikkerhet, arbeidsmiljø og ytre miljø. Tema ble også omhandlet i St.meld. nr. 7 (2001-2002). Det er også den siste tiden blitt satt søkelys på dette temaet, hvor det særlig er fokusert på helsekonsekvenser av tidligere eksponering for kje-

mikalier, samtidig som også utfordringer ved dagens situasjon blir belyst.

Departementet tok som følge av dette, høsten 2005, initiativ til opprettelsen av en partssammensatt arbeidsgruppe. Gruppen skulle gi en oversikt over tidligere og nåværende eksponering, og potensiell helserisiko som følge av slik eksponering samt skissere myndighetenes og selskapenes oppfølging, og peke på kunnskaps- og forskningsbehov. Rapporten fra arbeidsgruppen danner grunnlaget for stortingsmeldingens tekst på dette området. Partene og Petroleumstilsynet stiller seg bak rapporten og departementet velger å legge den ved stortingsmeldingen som uttrykt vedlegg.

I forbindelse med Petroleumstilsynets og selskapenes felles prosjekt Risikonivå på norsk sokkel (RNNS), er det etablert to indikatorer for styring av kjemisk arbeidsmiljø. Resultatene fra selskapenes innrapportering peker på et fortsatt forbedringspotensial med hensyn til gjennomføring av risikovurderinger.

Gjennom arbeidsmiljøkartlegginger, eksponeringsvurderinger og risikovurderinger, har det i økende grad blitt satt fokus på eliminering og substitusjon av helseskadelige kjemikalier. Det er oppnådd betydelige forbedringer som følge av slike tiltak.

Det finnes ikke kilder som kan gi et fullstendig bilde av omfanget av helseskader forårsaket av kjemikalier offshore. Imidlertid har Petroleumstilsynet etablert et register over arbeidsbetinget sykdom (ABS) som er en kilde som kan gi noe informasjon om dette. Ved bedre utnyttelse av den informasjonen, samt informasjon bl.a. fra de enkelte selskaper, deres bedriftshelsetjenester, de arbeidsmedisinske avdelinger, Rikstrykdeverket (RTV) og DAYSY, vil det være mulig å få mer kunnskap om dette feltet enn det vi har i dag.

Ifølge arbeidsmiljøloven skal arbeidsgiveren sikre at arbeidstakerne gis tilbud om regelmessig helsekontroll for å avdekke langtidsvirkninger av arbeidsmiljøfaktorer dersom det kan være risiko for utvikling av helseskade. De fleste selskaper har i dag etablert systemer for å ivareta slik overvåking.

Departementet vil i samarbeid med partene i næringen ta initiativ til en prosess for kvalifisering og prioritering av FoU-behov og har allerede i inneværende år gitt tilsagn om midler til et pilotprosjekt på kjemikalieområdet.

Når det gjelder personskader vises det i meldingen til at i perioden 2001-2005 er omfanget av skader meldt til Petroleumstilsynet markert avtakende fra 736 i 2001 til 377 i 2005. Omfang av alvorlige personskader er også blitt redusert i samme periode fra 64 i 2001 til 44 i 2005. Gransking av personskadehendelser viser oftest at samspillet mellom menneskelige, tekniske og organisatoriske forhold skaper en kjede av svakheter i sikkerhetsbarrierer og sikkerhetstiltak. Det redegjøres nærmere for årsaken samt den videre oppfølging de nærmeste årene.

Komiteens merknader

Komiteen presiserer at hovedregelen er at ansatte i petroleumsvirksomheten skal sove uforstyrret og

alene, og at dette fremgår av regelverkets bestemmelser. Videre understreker komiteen at anbefalinger og retningslinjer, som næringen utvikler, må skje i nært samarbeid med de ansatte.

Tilstrekkelig tid til restitusjon og hvile er grunnleggende viktig for å forebygge skader, uheldige hendelser og ulykker. Med dette som bakgrunn vil komiteen fremheve at arbeidstakere på alle nivå må sikres tilstrekkelig hvile.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, har merket seg at det fortsatt er utfordringer knyttet til overholdelse av reglene om å begrense omfanget av nattarbeid, og ber om hyppige kontroller for å motvirke brudd på arbeidstidsregelverket.

Flertallet er tilfreds med departementets føre-var-holdning til problemstillingen med overtid og utvidet oppholdsperiode. Bruken av overtid og utvidet oppholdsperiode må vurderes i forhold til omfang og mulige konsekvenser med hensyn til økt risiko for feilhandlinger og skader. Dette skal bare tillates når det kan dokumenteres at det er sikkerhetsmessig forsvarlig. Nattarbeid har dokumenterte negative effekter for sikkerheten, og må begrenses til oppgaver og funksjoner som er nødvendige for å opprettholde forsvarlig virksomhet. Flertallet presiserer at arbeidet med reduksjonen av nattarbeid til et minimum, må omfatte alle grupper på sokkelen. Flertallet synes det er positivt at Regjeringen ønsker å følge opp problemstillingen med personell som arbeider for samme arbeidsgiver på sokkelen og på land i hvileperioden, for å unngå virksomhet i strid med arbeidstidsbestemmelsene. Flertallet er bekymret for konsekvensene av at ledende personell på plattformene ikke holder seg innenfor arbeidstidsreglene. Flertallet viser til Innst. O. nr. 18 (2005-2006) om rekkevidden av omfangsbestemmelsene for arbeidstidskapittelet. Det presiseres at det generelle forsvarlighetskravet i arbeidsmiljøloven alltid gjelder.

Flertallet har merket seg at meldingen antyder at det i fremtiden kan bli fremmet forslag om et felles arbeidstidsregelverk for land- og sokkelbasert petroleumsvirksomhet, og vil ta stilling til dette når det eventuelt fremlegges.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil understreke at petroleumsvirksomheten er en døgnkontinuerlig virksomhet som krever tilstedeværelse og oppfølging 24 timer i døgnet.

Disse medlemmer vil påpeke at arbeidstidsbestemmelsene må være forutsigbare. Eventuelle endringer i arbeidstidsbestemmelser må foretas gjennom endringer i lover og forskrifter, og ikke gjennom innstramming i tilsynsmyndighetens praksis.

Disse medlemmer tror iverksettelse av de signaler som blir gitt i meldingen hva gjelder regulering av arbeidstid kan få følgende konsekvenser:

- Ytterligere begrensninger av nattarbeid vil føre til produksjonstap med betydelig økonomisk tap for samfunnet og selskapene. Nattarbeid må være tillatt for å kunne gjenopprette produksjon.
- En fortetting av arbeidet på dagtid vil være en sikkerhetsmessig utfordring.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om at arbeidsmiljølovens regler om adgang til nattarbeid gjøres gjeldende for sokkelen."

Disse medlemmer vil understreke at unntakene fra loven bare må gjøres i den utstrekning det er nødvendig.

Disse medlemmer mener videre at eventuelle begrensninger i bruk av overtid, nattarbeid og utvidet skift må baseres på erfaringer og relevant forskning. Disse medlemmer vil vise til at det ifølge næringen verken foreligger forskning eller erfaringer som tilsier strengere krav på dette området.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre har merket seg at det fortsatt er utfordringer knyttet til forutsigbarhet med hensyn til reglene om nattarbeid. Eventuelle endringer i nattarbeidsbestemmelser må foretas gjennom endringer i lover og forskrifter og ikke gjennom innstramming i tilsynsmyndighetens praktisering. For å ivareta behovet for forsvarlig virksomhet, forutsigbarhet, produksjonssikkerhet, samt ivaretagelse av behov for likebehandling, mener disse medlemmer at det bør utredes om arbeidsmiljølovens bestemmelser om nattarbeid kan gjøres gjeldende for sokkelen. Disse medlemmer ber om hyppige kontroller for å motvirke brudd på arbeidstidsregelverket. Disse medlemmer mener det er essensielt å sikre muligheten for den enkelte arbeidstakers behov for tilstrekkelig tid til restitusjon og hvile. Dette er grunnleggende viktig for å forebygge skader, uheldige hendelser og ulykker. Med dette som bakgrunn vil disse medlemmer fremheve at arbeidstakere på alle nivå må sikres tilstrekkelig hvile.

Komiteen har merket seg at gjennomsnittsalderen på ansatte i petroleumsvirksomheten er økende, og anser dette som et uttrykk for at mange trives i yrket. Komiteen er imidlertid også kjent med at der eksisterer utfordringer knyttet til utstøting og arbeidsbetinget sykdom. Det er etter komiteens mening svært viktig å motvirke utstøting og å arbeide for å redusere belastningene for den enkelte arbeidstaker som påføres sykdom. Komiteen ber i den forbindelse departementet om å følge anbefalingene i den såkalte Knardahl-rapporten.

Komiteen viser til at det er igangsatt flere tiltak for å innhente mer kunnskap om arbeidsrelatert sykdom og skade hos nåværende og tidligere ansatte i petroleumssektoren, og synes dette er positivt. Det er viktig at den kunnskapen som de iverksatte tiltakene frembringer,

publiseres raskt slik at erfaringene kan tas i betraktning i næringens forebyggende HMS-strategi.

Det er etter komiteens mening et særlig behov for økt kunnskap om konsekvenser av kjemikalieeksponering, og det bes om at forskning vedrørende dette prioriteres. Komiteen ber videre om at årsakene til at kunnskap om skaderisiko ved uheldig kjemikalieeksponering som var kjent på 1980-tallet ikke synes tatt hensyn til i HMS-sammenheng før det var gått relativt lang tid, søkes avdekket gjennom forskning.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, er tilfreds med at myndighetene og partene fokuserer sterkt på kjemisk arbeidsmiljø. Innspillene fra den partssammensatte arbeidsgruppen som meldingen viser til, må følges opp. Det er viktig å få konkret oppfølging fra medisinsk ekspertise overfor de grupper som nå frykter konsekvenser av tidligere eksponering for kjemisk helsefare.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at vi i dag har et utbygd system for å fange opp yrkesskadde gjennom obligatoriske forsikringsordninger og trygderettigheter. Dette flertallet legger til grunn at disse ordningene også dekker dem som har blitt skadet etter kjemikalieeksponering i petroleumsindustrien. Konsekvenser av eksponering for kjemikalier i petroleumssektoren må utredes nærmere og ny kunnskap om dette må komme til anvendelse i de alminnelige ordningene for yrkesskadde. Dersom det finnes tilfeller som ikke fanges opp av eksisterende yrkesskadeerstatnings- og trygdeordninger, må det vurderes særskilte løsninger for disse.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ber også om at departementet utreder behovet for en egen erstatningsordning for de oljearbeiderne som er blitt skadet som en følge av kjemikalieeksponering, og melde tilbake til Stortinget i forbindelse med budsjettet for 2008.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede behovet for en egen erstatningsordning for de oljearbeiderne som har blitt skadet som en følge av kjemikalieeksponering og melde tilbake til Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2008."

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at en samlet justiskomite i Innst. S. nr. 152 (2004-2005), jf. St.meld. nr. 44 (2003-2004), ga sin tilslutning til forslaget fra regjeringen Bondevik II om at man i fremtiden skulle "tilkjenne rimelighetsbaserte kompensasjonserstatninger gjennom tilpasning av billighetserstatningsordningen". Disse medlemmer mener det er behov for en nærmere vurdering av hvordan billighets-

erstatningsordningen skal praktiseres overfor de oljearbeiderne som er blitt skadet som en følge av kjemikalieeksponering. Etter disse medlemmers oppfatning bør en slik vurdering ta utgangspunkt i en anbefaling fra departementet. En vurdering fra Stortingets side av hvilke vilkår og betingelser som skal gjelde for at personer fra nevnte gruppe skal få billighetserstatning, vil gi nyttig informasjon til søkere fra nevnte gruppe samt mulighet for endring av vilkår.

På denne bakgrunn vil disse medlemmer fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen snarest og senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2008 gi en nærmere vurdering av hvordan billighetserstatningsordningen bør praktiseres overfor de oljearbeiderne som er blitt skadet som en følge av kjemikalieeksponering."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til at ansatte i petroleumsnæringen har fortalt mediene om flere tilfeller av underrapportering hva gjelder personskader og uheldige hendelser. Underrapporteringen skal forekomme fordi dette er hensiktsmessig for selskapenes renommé og fordi ansatte frykter konsekvensene av å melde fra om avvik. I meldingen konkluderes det på side 61 likevel med at det er "grunn til å anta at registrering av personskader på sokkelen gir et relativt godt bilde av det reelle omfanget av skader".

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Venstre, understreker at det er behov for å følge opp de årlige resultatene fra Risikonivå på norsk sokkel- (RNNS) prosjektet. Dette flertallet viser til at det vil bli fremmet en egen odelstingsproposisjon, som blant annet tar opp styrket vern av varslere. Dette flertallet vil påpeke at det er svært viktig at varslerne er beskyttet mot arbeidsrettslige sanksjoner på grunn av varsling.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det i meldingen på side 61 konkluderes med at det er "grunn til å anta at registrering av personskader på sokkelen gir et relativt godt bilde av det reelle omfanget av skader".

Disse medlemmer vil understreke behovet for å følge opp de årlige resultatene fra Risikonivå på norsk sokkel- (RNNS) prosjektet, og viser til at det vil bli fremmet en egen odelstingsproposisjon.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er usikre på om myndighetene fanger opp alle skader og avvik som forekommer i petroleumsnæringen. Etter disse medlemmers mening er det behov for myndighetskontroll som er mer grundig enn det dagens praksis tilsier. Kontrollen bør blant annet også inkludere ano-

nyme intervju med underordnede arbeidstakere og det bes om at departementet legger til rette for dette.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at det videre er avgjørende at varslerne får et bedre rettsvern, og at arbeidsrettslige sanksjoner overfor varslere anses ugyldige med mindre det kan bevises at reaksjonen ikke er begrunnet i varslingen.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til et styrket rettsvern for varslerne som blant annet innebærer at arbeidsrettslige sanksjoner overfor varslere anses ugyldige med mindre det kan bevises at reaksjonen ikke er begrunnet i varslingen."

DYKKING

Sammendrag

Arbeids- og inkluderingsdepartementet ved Petroleumstilsynet har ansvaret for regelverk og tilsyn med yrkesdykking i petroleumsvirksomheten på norsk sokkel og på landanleggene. Departementet har også, ved Direktoratet for arbeidstilsynet, ansvaret for regelverk og tilsyn med øvrig yrkesdykking innaskjærs med unntak av dykking i Forsvarets regi.

Det vises i meldingen til Stortingets behandling av St.meld. nr. 47 (2001-2002) om pionerdykkerne i Nordsjøen. Det er videre opprettet en partssammensatt arbeidsgruppe under Sikkerhetsforum, jf. Innst. S. nr. 238 (2004-2005), som har sett nærmere på dette spørsmålet. Rapporten ble oversendt departementet høsten 2005. Partene og Petroleumstilsynet stiller seg bak rapporten og den er vedlagt som uttrykt vedlegg til stortingsmeldingen.

Departementet har i meldingen kort beskrevet de tiltak som arbeidsgruppen foreslo iverksatt. Departementet har for øvrig bedt Petroleumstilsynet om en nærmere vurdering av de enkelte forslagene i rapporten med tanke på eventuell oppfølging.

Departementet har i meldingen gått gjennom sentrale sider ved dykkingen i petroleumsvirksomheten. Gjennomgangen baserer seg på resultater fra tilsyn og oppfølging av virksomheten fra Petroleumstilsynet, samt rapporten fra den partssammensatte arbeidsgruppen. Departementet har også mottatt innspill til arbeidet utarbeidet av bl.a. LOs Dykkerutvalg og Nordsjødykker Alliansen.

Departementet har videre sett nærmere på innaskjærs yrkesdykking som foregår innenfor departementets ansvarsområde. Dette omfatter yrkesdykking innenfor Direktoratet for arbeidstilsynets ansvarsområde, samt dykking ved landanleggene som er lagt til Petroleumstilsynets ansvarsområde.

I forbindelse med dykking i petroleumsvirksomheten uttaler departementet at det er viktig å understreke at dagens arbeidssituasjon for dykkere i norsk petroleumsvirksomhet er forsvarlig. Dykking på norsk kontinentalsokkel har i et HMS-perspektiv hatt en positiv utvikling siden begynnelsen av 1990-tallet. Det har

ikke vært dødsfall siden 1987, og det har bare vært rapportert fire tilfeller av trykkfallsyke siden 1990.

HMS-regelverket gjelder fullt ut for dykking som for andre aktiviteter i petroleumsvirksomheten. Når det gjelder dykking ved landanleggene, er rammene for denne virksomheten gitt i forskrifter fra Direktoratet for arbeidstilsynet som er gjort gjeldende på Petroleumstilsynets myndighetsområde.

Dykking i petroleumsvirksomheten har de siste 10 år ligget på en gjennomsnittlig aktivitet på cirka 68 000 manntimer i metning per år. Dette tilsvarer rundt 180 fartøysdøgn. Det er forventet at dykkingen på sokkelen holder seg på dagens aktivitetsnivå fram til 2010.

Det er etablert en rekke særlige tiltak når dykking i petroleumsvirksomheten foregår. Dette skiller denne virksomheten fra øvrig petroleumsvirksomhet på sokkelen. Grunnlaget for en skjerpet praksis er at dykking ansees å være så fysisk og psykisk krevende at den kan påvirke helsemessige forhold. De særlige tiltakene er derfor utformet med sikte på å minimalisere helse risikoen ved dykking. Tiltakene blir nærmere redegjort for i meldingen herunder krav til helse og helsemessig oppfølging, rapportering av aktivitet og hendelser, samtykkeordning, tilsyn med aktivitetene samt beredskap for dykkeoperasjoner.

Videre redegjøres det i meldingen for risiko for sen-skader og helseoppfølging, utdanning av dykkepersonell samt partssammensatt arbeidsgruppe og foreslåtte tiltak.

Komiteens merknader

Komiteen har merket seg at dagens arbeidssituasjon for dykkere i petroleumssektoren synes forsvarlig. Erfaringen fra dykkervirksomheten i Nordsjøen har vist at dette er en svært risikofylt aktivitet. Komiteen har registrert at det er en positiv utvikling mht. ulykker siden 1990-tallet og ønsker å styrke denne utviklingen.

I komiteens høring den 15. mai 2006 ble det fra Norsk undervannsintervensjons (NUI AS) og LOs olje- og gassutvalgs side fremhevet at det er behov for et bedret utdanningstilbud på alle nivå. Komiteen mener at en fremtidsrettet utdanning må legge til rette for at alle kategorier personell involvert i både overflatebaserte og metningsdykkeroperasjoner, benytter utstyr og metoder som er i tråd med de forskrifter og standarder som gjelder den aktuelle dykkemetode.

Komiteen understreker at utdanningen også må legge til rette for at dykkerne får mulighet til å gå over i retrettstillinger og gir tilbud om videreutdanning, når den aktive dykkerperioden er over.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, legger til grunn at arbeidet med å få på plass et slikt utdanningstilbud ved Høy skolen i Bergen, fortsetter. Flertallet viser til at Kunnskapsdepartementet i Revidert nasjonalbudsjett for 2006 viser til at saken blir presentert på nytt i statsbudsjettet for 2007.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og

Venstre viser til at man vil vurdere spørsmålet knyttet til et utdanningstilbud ved Høyskolen i Bergen, i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2007.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at næringen allerede har igangsatt et prosjekt for å utrede hvordan en langtidsoppfølging av dykkere rundt Nordsjøen kan foregå. OLF samarbeider med IMCA og har tatt initiativ til et dykkemedisinsk samarbeid mellom fagmiljøet på Haukeland sykehus og universitetet i Aberdeen. Disse fagmiljøene har for øyeblikket et praktisk samarbeid som etter planen skal munne ut i felles retningslinjer for oppfølging. Flertallet understreker viktigheten av arbeidsgivers plikter etter arbeidsmiljøloven til å tilrettelegge arbeid for arbeidstakere med redusert arbeidsevne, herunder vurdere omplassering/overgang til annet arbeid. Flertallet viser videre til at ett av målene med NAV-reformen er å sikre den enkelte bruker gode, samordnede tiltak og tjenester. Etableringen av NAV-kontor og bruk av individuelle planer vil sikre langtidsoppfølging for utsatte arbeidstakergrupper, og det er et mål at individuell plan skal være et verktøy som sikrer den enkelte oppfølging der både helsetjenester og arbeidsrettede tjenester er inkludert.

Det er etter komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstres mening behov for en forbedret langtidsoppfølging av dykkerne i petroleumsnæringen. Tilsvarende behov eksisterer imidlertid også for andre yrkesutøvere i næringen. Disse medlemmer ber departementet sørge for at det utarbeides et system for langtidsoppfølging av utsatte arbeidstakergrupper. Oppfølgingen bør både inkludere helsetilbud og bistand til fortsatt yrkesaktivitet på land der dette er mulig. Etter disse medlemmers mening bør et slikt oppfølgingsarbeid organiseres innenfor NAV-etaten. Det er viktig at det utarbeides rutiner og systemer for at de enkelte NAV-kontorene kan møte brukere med særlige behov på en god og kvalifisert måte.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at det utarbeides et system for langtidsoppfølging av utsatte arbeidstakergrupper. Oppfølgingen bør både inkludere helse-tilbud og bistand til fortsatt yrkesaktivitet på land der dette er mulig."

Komiteen har merket seg at departementet i forbindelse med oppfølgingen av forslagene til den partsammensatte gruppen som har sett på forholdene rundt dykking i petroleumsvirksomheten, også vil vurdere oppfølging av forslaget om å utrede behovet for en beredskapsordning for bruk av dykking som innsatsmiddel i petroleumsvirksomheten og annen sivil virksomhet.

ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Sammendrag

De fleste tiltakene som foreslås iverksatt kan gjennomføres i regi av partene og ligger innenfor rammen av det eksisterende regelverket. Tiltakene vil bidra til besparelser både for næringen selv og samfunnet for øvrig.

Det foreslås flere satsingsområder for Petroleumstilsynet og det legges til grunn at disse kan ivaretas innenfor etatens eksisterende budsjetter gjennom planlegging og prioritering av ressurser. I oppfølgingen av St.meld. nr. 7 (2001-2002) har Petroleumstilsynet årlig fått bevilget 5 mill. kroner til oppbygging av egen kompetanse. Det blir fortsatt viktig for etaten å opprettholde og utvikle sin kompetanse.

De siste fem år er det årlig gitt 15 mill. kroner i støtte til Helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten - som nå er inkludert i Petromaks-programmet i Norges forskningsråd. De viktigste forskningsområdene fremover vil være innenfor helse, herunder kjemikalier og arbeidstid, nye driftsformer, HMS-kultur, risikostyringsmodeller og -verktøy, og effekter av globalisering. Det skal være økt fokus på anvendelse og kunnskapsoverføring fra forskning til operativ virksomhet. Tettere integrering mellom HMS-forskningen og ressurs- og teknologiforskningen innen Petromaks-programmet vil stå sentralt. Ressursbehovet vil håndteres i tilknytning til de ordinære budsjettprosessene.

Komiteens merknader

Komiteen viser til at meldingen ikke foreslår tiltak som fordrer regelverksendringer. Tiltakene som omtales forutsettes oppfylt innenfor allerede etablerte fora for partssamarbeid. Komiteen viser til at departementet peker på behov for ytterligere forskning innenfor flere temaområder der det har vært igangsatt prosjekter, og at det også er behov for å se nærmere på nye temaer. Komiteen har merket seg at det legges opp til minst en videreføring av forskningsinnsatsen på tilsvarende nivå som frem til nå, og at det særlig pekes på områder som helse, herunder kjemikalier og arbeidstid, nye driftsformer, HMS-kultur mv.

Komiteen viser til meldingens omtale av behov for prioritering av tilsyn på mange områder og ber Regjeringen vurdere behovet for ressurser for å kunne følge opp de prioriterte områdene i statsbudsjettet for 2007.

For komiteen er det viktig å presisere departementets særlige ansvar for å påse at skisserte og planlagte tiltak blir iverksatt og gjennomført på en god måte. Komiteen har for øvrig ingen merknader.

KOMITEENS BEHANDLING

Som ledd i komiteens behandling av stortingsmeldingen ble det 15. mai 2006 gjennomført åpen høring. Følgende deltok i høringen:

- LOs olje- og gassutvalg
- Oljeindustriens Landsforening (OLF)

- Energibedriftenes landsforening (EBL)
- Forbundet SAFE
- Norges Rederiforbund
- NUI AS - Norsk undervannsintervensjon.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen sørge for at det utarbeides et system for langtidsoppfølging av utsatte arbeidstakergrupper. Oppfølgingen bør både inkludere helsetilbud og bistand til fortsatt yrkesaktivitet på land der dette er mulig.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen om at arbeidsmiljølovens regler om adgang til nattarbeid gjøres gjeldende for sokkelen.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen utrede behovet for en egen erstatningsordning for de oljearbeiderne som har blitt skadet som en følge av kjemikalieeksponering og melde tilbake til Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2008.

Forslag fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringen snarest og senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2008 gi en nærmere vurdering av hvordan billighetserstatningsordningen bør praktiseres overfor de oljearbeiderne som har blitt skadet som en følge av kjemikalieeksponering.

Forslag fra Kristelig Folkeparti:

Forslag 5

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til et styrket rettsvern for varslerne som blant annet innebærer at arbeidsrettslige sanksjoner overfor varslere anses ugyldige med mindre det kan bevises at reaksjonen ikke er begrunnet i varslingen.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

St.meld. nr. 12 (2005-2006) - om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten - vedlegges protokollen.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 6. juni 2006

Karin Andersen
leder

Åse Gunhild Woie Duesund
ordfører

